

0311-0314- Miltiades [Melchiades] - Decreta ad Fratres Marinum, Benedictum, Leontium

O93, f. 32vb; N442, f. 70rb; V630, f. 71vb; I83, f. 152ra; VD38, f. 144va; P9629, f. 46r; SG670, p. 308a

INCIPIUNT¹ DECRETA MELCHIADIS PAPAE.

Dilectissimis² fratribus Marino, Benedicto, Leontio et ceteris Hispaniarum ac illis in partibus constitutis episcopis Melchiades³.

Apostolici⁴ verba⁵ praecepti⁶ sunt apud Iudaeos atque gentiles sine offensione⁷ nos esse debere. Hoc, quisquis christianus est, tota animi virtute custodit⁸. Quod cum ita sit, non parum periculi illi manere poterit ante deum, qui hoc detrectat⁹ etiam fidelibus exhibere.

Nam¹⁰ qualiter nos, qui neminem perire volumus, ista contristent¹¹, quae auctoribus christianis percellunt <I83, f. 152rb> animos christianos, dominicus¹² in evangelio¹³ sermo testatur. Ait enim ipse salvator, quod expediat¹⁴ scandalizanti unum de pusillis in maris profundum demergi. Ideo quae sit eius iam poena¹⁵ quaeramus, cui tale <VD38, f. 144vb> supplicium <SG670, p. 308b> legimus expedire. Quapropter¹⁶ ista, carissimi, valde sunt verba ponderanda¹⁷ et cavenda¹⁸, ne pro temporalibus¹⁹ aeterna²⁰ et pro caducis²¹ mansura²² et pro parvissimis²³ temporibus²³ perdantur, quod absit, perpetua gaudia. Unde vos rogamus et obsecramus, ut nullus alteri noceat neque infestus²⁴ aut nocens existat, sed iuxta apostolum alter alterius²⁵ onera portet²⁶, ut legem Christi adimpleat. Et nolite iudicare²⁷ in invicem, sed iuxta eundem apostolum hoc iudicate magis, ne ponatis offendiculum²⁸ fratri vel scandalum.

Primo semper omnia diligenter²⁹ inquirete, ut cum iustitia et caritate³⁰ definiatis. Neminem condemnetis ante verum et iustum iudicium. Nullum iudicetis suspicionis³¹ ar<I83, f. 152va>bitrio, sed primum proba<V630, f. 72ra>te, et postea caritativam³² proferte³³ sententiam³⁴. Et quod³⁵ vobis non vultis fieri, alteri <SG670, p. 309a> facere³⁷ nolite. Mementote semper³⁸ sermonis³⁹ domini, qui ait: Nolite iudicare, ut⁴⁰ non iudicemini⁴¹, nolite⁴² condemnare, ut⁴³ non condemnemini⁴⁴. In quo enim iudicio iudicaveritis, iudicabimini.

<VD38, f. 145ra> Episcopos⁴⁵ nolite iudicare, nolite condemnare absque sedis huius auctoritate. Quod si feceritis, irrita erunt vestra iudicia et vos condemnabimini. Hoc enim privilegium⁴⁷ huic sanctae sedi a temporibus apostolorum statutum est servare⁴⁸, quod illaesum⁴⁹ manet usque in hodiernum diem. Episcopos ergo⁵¹, quos⁵² sibi dominus⁵³ oculos elegit et columnas ecclesiae esse voluit, quibus etiam ligandi et solvendi potestatem dedit, suo iudicio reservavit⁵⁴ atque hoc privilegium beato clavigero⁵⁵ Petro sua vice solummodo⁵⁶ commisit. Quod eius iuste praerogativum successit sedi, futuris hereditandum⁵⁷ atque tenendum temporibus, quoniam et inter beatissimos apostolos fuit quaedam discre<I83, f. 152vb>tio⁵⁸ <SG670, p. 309b> potestatis, et licet cunctorum par⁵⁹ electio foret, beato tamen⁶⁰ Petro concessum est, ut aliis praemineret⁶¹ eorumque⁶², quae⁶³ ad querelam⁶⁴ venient⁶⁵ causas et interrogationes, prudenter disponderet⁶⁶. Quod dei ordinatione⁶⁷ taliter ordinatum esse⁶⁸ credimus, ne omnes posteriorum⁶⁹ cuncta sibi vindicarent, <VD38, f. 145rb> sed semper maiores causae, sicut sunt episcoporum et potiorum⁷⁰ curae negotiorum ad unam beati⁷¹ principis apostolorum⁷² Petri sedem confluerent⁷³, ut inde suscipiant finem <O93, f. 33ra> iudiciorum, unde acceperunt initium institutionum⁷⁵, ne quandoque⁷⁶ a suo discreparent⁷⁷ capite.

Si⁷⁸ vero se viderit quisquam vestrum praegravari⁷⁹, hanc sedem appellet, huc⁸¹ recurrat, ut semper instituta fuit consuetudo, quia et voluntarie⁸² eis compatiemur et libenter, prout dominus dederit⁸³ adminiculum ferimus⁸⁴. Nec a quoquam, fratres, inhibeat aut obiurgetur⁸⁶, qui⁸⁸ nostrae⁸⁹ consors communioni⁹⁰ esse voluerit, <N442, f. 70vb> <SG670, p. 310a> sed magis ei veniendi auxilium praestet, quia sufficit unicuique obiurgatio⁹¹, quae fit a plu<I83, f. 153ra>rimis, ut iuxta⁹² apostolum magis⁹³ donetis et consolemini⁹⁴, ne forte abundantiori⁹⁵ tristitia absorbeat, qui in angustia⁹⁶ est. Propter⁹⁷ quod obsecro vos, sicut ait⁹⁸ ipse, ut confirmetis in illo caritatem. Eorum enim os accusandi sacerdotes vel testificandi in eos obstruimus⁹⁹, quos non¹⁰⁰ humanis, sed divinis¹⁰¹ <VD38, f. 145va> vocibus mortuos esse¹⁰² scimus, quoniam infidelis homo mortuus est¹⁰³ in corpore vivente¹⁰⁴, nec¹⁰⁵ in¹⁰⁶ suspicionem¹⁰⁷ veniat homo fidelis, ut¹⁰⁸ dicat aut faciat ea, quae pati non vult.

<V630, f. 72rb> Si quis fidelis est, videat ne falsa¹⁰⁹ loquatur¹¹⁰ aut cuiquam insidias ponat. Facile est ergo fallere¹¹¹ hominem, non tamen deum. Sapiens non est, qui nocet, et nihil mali vult, qui est fidelis. In his enim fidelem¹¹² et infidelem hominem cognoscere possumus in nocendo et adiuvando, ut ipsa veritas ait: Bonus homo ex bono thesauro <SG670, p. 310b> cordis¹¹³ sui profert bona, et malus homo ex malo thesauro¹¹⁴ cordis sui profert mala, ex abundantia enim cordis os loquitur. Pro nobis enim <I83, f. 153rb> dicit dominus per prophetam: Eos vero, qui iudicant¹¹⁵ vos, ego iudicabo. Et iterum ad servos¹¹⁷ dicit: Nolite timere opprobrium¹¹⁸ hominum, et blasphemias eorum ne metuatis. De talibus quoque et¹¹⁹ propheta canit dicens: <P9629, f. 46v> Non sic impius¹²⁰, sed tamquam pulvis, quem proiecit¹²¹ ventus, propterea non resurgit impius in iudicio neque peccatores in congregatione iustorum, quoniam novit dominus viam iustorum, et iter¹²² impiorum

peribit¹²³. Quare turbatae¹²⁴ sunt <VD38, f. 145vb> gentes et plebes meditabuntur^{125 126} inania¹²⁷? Consurgent reges terrae, et principes tractabunt¹²⁸ pariter adversus dominum et adversus christum eius. Disrumpamus vincula eorum, et proiciamus a nobis laqueos eorum. Habitator caeli ridebit¹²⁹, dominus subsannabit¹³⁰ eos. Tunc¹³¹ loquetur ad eos in ira sua, et in furore¹³² suo conturbabit¹³³ eos. Et <SG670, p. 311a> alibi dixit: Scelus impii in medio cordis eius, non est timor dei ante oculos eius. Quoniam dolose egit adversum¹³⁴ eum <I83, f. 153va> in oculis suis¹³⁵, ut inveniret¹³⁶ iniquitatem eius ad¹³⁷ odium. Verba oris¹³⁸ eius iniquitas et dolus¹³⁹, cessavit cogitare, ut beneficeret. Iniquitatem cogitat in cubili suo, stabit in via non bona, malum non abiciet¹⁴⁰. Domine¹⁴¹ in caelo, misericordia tua, fides tua usque ad nubes, iustitia tua quasi¹⁴² montes deus¹⁴³, iudicium¹⁴⁴ tuum abyssus multa. Homines et iumenta salvos facies, domine, quam pretiosa misericordia tua, deus. <N442, f. 71ra> Et filii Adam in umbra alarum tuarum sperabunt. Inebriabuntur de pinguedine domus tuae et torrente¹⁴⁶ deliciarum tuarum potabis¹⁴⁷ eos. Quoniam tecum est fons vitae¹⁴⁸, in lumine tuo videbimus¹⁴⁹ lumen. Attrahe¹⁵⁰ misericordiam tuam scientibus te et iustitiam <VD38, f. 146ra> tuam rectis corde. Ne¹⁵¹ veniat mihi pes¹⁵² superbiae et manus¹⁵³ impiorum non me commoveat¹⁵⁴, ibi ceciderunt operantes iniquita<V630, f. 72va>tem, <SG670, p. 311b> expulsi sunt et¹⁵⁵ non potuerunt surgere.

Audivimus a quibusdam fratribus, quibus infesti eratis nimis, quod iurgia^{156 157} et discordias¹⁵⁸ sint¹⁵⁹ inter vos. Propterea ista scripsimus vobis mandantes¹⁶⁰, ut ita teneat¹⁶¹is, sicut ab apostolica sede vobis tenenda mandantur. Unde et dominus¹⁶¹ in evangelio militibus interrogantibus respondit dicens: Neminem conculcatis¹⁶² neque calumniam^{163 164} faciatis, sed contenti¹⁶⁵ estote¹⁶⁶ stipendiis¹⁶⁷ vestris. Conculcit enim hominem, qui illum iniuste conturbat. De his haec vobis interdum¹⁶⁸ sufficiant, si autem maioribus indigeritis^{169 170}, vice¹⁷¹ a¹⁷² comite^{173 174} mittite, et mittentur¹⁷⁵ vobis.

De¹⁷⁶ his¹⁷⁷ vero, super quibus rogastis¹⁷⁸ vos¹⁷⁹ informari¹⁸⁰, id est¹⁸¹, utrum maius¹⁸² esset sacramentum manus impositio episcoporum aut baptismus, scitote¹⁸³ utrumque magnum¹⁸⁴ esse¹⁸⁵ sacramentum. Et sicut unum a maioribus fit, id est¹⁸⁶ a summis¹⁸⁷ pontificibus, quod a minoribus¹⁸⁸ perfici non potest, ita et ma<SG670, p. 312a>iori veneratione¹⁸⁹ veneran<VD38, f. 146rb>dum¹⁹⁰ et¹⁹¹ tenendum est, sed¹⁹² ita coniuncta sunt haec duo sacramenta, ut ab invicem nisi morte¹⁹³ praeviente nullatenus possint segregari, et unum sine¹⁹⁴ altero rite perfici non potest. Nam unum praeveni<O93, f. 33rb>ente morte¹⁹⁵ sine altero potest, aliud autem non potest. Unde scriptum est: <I83, f. 154ra> In diebus illis dicit¹⁹⁶ dominus: Effundam de spiritu meo super omnem carnem. Advertamus summas divitias¹⁹⁷ bonitatis. Quod in¹⁹⁸ confirmandis neofitis¹⁹⁹ manus impositio tribuit singulis, hoc tunc²⁰⁰ spiritus sancti descensio in credentium populo²⁰¹ donavit universis. Sed²⁰² quia²⁰³ diximus, quod manus impositio et confirmatio²⁰⁴ et²⁰⁵ qui iam regnatus^{206 207} in Christo est, confirmare²⁰⁸ aliquid possit, forte cogitet²⁰⁹ sibi aliquis: Quid²¹⁰ mihi prodest post mysterium baptismatis ministerium²¹¹ confirmantis²¹²? Aut quantum²¹³ video, non totum de fonte suscepimus, <SG670, p. 312b> si post fontem adiectione²¹⁴ novi generis indigemus²¹⁵. Non ita, dilectissimi, attendat <N442, f. 71rb> caritas vestra. Sicut exigit²¹⁶ militaris ordo, ut, cum imperator quemcumque²¹⁷ in militum receperit numerum²¹⁸, non solum signet receptum, sed etiam armis competens<VD38, f. 146va>tibus²¹⁹ instruat pugnatorum²²⁰, ita in baptizato benedictio illa munitio^{221 222} est. Dedisti²²³ militem²²⁴, da²²⁵ ei²²⁶ <I83, f. 154rb> adiu<V630, f. 72vb>menta^{227 228} militiae. Numquid prodest, si quisquam parentum magnam²²⁹ parvulo conferat salutem, nisi providere studeat²³⁰ et tutorem²³¹? Ita paraclitus²³² regeneratis²³³ in Christo custos et consolator et tutor est. Ideo dicit sermo divinus: Nisi dominus custodierit civitatem, in vanum²³⁴ vigilant²³⁵, qui custodiunt eam. Ergo spiritus sanctus, qui super aquas baptismi salutifero descendit in lapsu²³⁶ in fontem²³⁷ plenitudinem tribuit^{238 239} ad innocentiam, infirmationis²⁴⁰ augmentum praestat ad gratiam. Quia²⁴¹ in hunc^{242 243} mundum tota aetate victurus²⁴⁴ inter invisibiles²⁴⁵ hostes²⁴⁶ et pericula gradiendum²⁴⁷ est, <SG670, p. 313a> in²⁴⁸ baptismo regeneramur²⁴⁹ ad vitam, post baptismum confirmamur ad pugnam. In baptismo abluimur^{250 251}, post baptismum roboramur^{252 253}, ac si continuo transitoris sufficient regenerationis²⁵⁴ beneficia²⁵⁵, victuris²⁵⁶ autem necessaria²⁵⁷ sunt confirmationis auxilia. Regeneratio²⁵⁸ per se salvat mox in pace beati saeculi recipiendos²⁵⁹, confirmatio armat²⁶⁰ et instruit²⁶¹ <I83, f. 154va> agones²⁶² <VD38, f. 146vb> mundi huius et proelia reservandos²⁶³. <P9629, f. 47r> Qui autem post baptismum cum acquisita innocentia immaculatus²⁶⁴ pervenit ad mortem, confirmatur²⁶⁵ morte, qui²⁶⁶ iam²⁶⁷ non potest peccare post mortem. Hic si forte illud etiam requirere velimus, post passionem et resurrectionem Christi, quid apostolis profuerit²⁶⁸ adventus spiritus sancti, ipse dominus eis²⁶⁹ hoc evidenter exponit. Quae dico, inquit²⁷⁰, vobis, non potestis ea portare modo, cum autem venerit ille spiritus veritatis, ipse vos docebit omnem veritatem²⁷¹.

Vides, quia cum spiritus sanctus infunditur²⁷², cor²⁷³ fidele ad²⁷⁴ prudentiam et constantiam²⁷⁵ dilata<SG670, p. 313b>tur²⁷⁶. Itaque ante descensionem²⁷⁷ spiritus sancti usque ad negationem apostoli deterrentur²⁷⁸, post visitationem vero eius usque ad martyrium²⁷⁹ contemptu²⁸⁰ salutis armantur, secundum haec²⁸¹ per Christum redimimur²⁸², per spiritum vero sanctum dono sapientiae spiritalis illuminamur²⁸³, aedificamur, erudimur, <I83, f. 154vb> instruimur, consumamur²⁸⁴, ut illam²⁸⁵ sancti spiritus vocem²⁸⁶ audire²⁸⁷ possimus²⁸⁸. Intellectum dabo²⁸⁹ tibi et instruam te in via hac, quam²⁹⁰ ingredieris^{291 292}. De spiritu sancto accipimus²⁹³, ut spirituales

efficiamur, quia animalis²⁹⁴ homo non percipit <VD38, f. 147ra> ea, quae sunt spiritus dei. De spiritu sancto accipimus²⁹⁵, ut sapiamus²⁹⁶ inter bonum malumque discernere, iusta diligere, iniusta²⁹⁷ <V630, f. 73ra> respuere, <N442, f. 71va> ut maliciae ac superbiae repugnemus, ut luxuriae²⁹⁸ ac^{299 300} diversis illecebris^{301 302} et foedis³⁰³ indignisque³⁰⁴ cupiditatibus resistamus. De spiritu sancto accipimus³⁰⁵ vitae amore³⁰⁶ et gloriae ardore³⁰⁷ succensi, ut erigere a terrenis mentem ad³⁰⁸ superna et divina valeamus.

Ieiunium³⁰⁹ ergo³¹⁰ dominici diei³¹¹ et quintae feriae nemo celebrare debet, ut inter ieiunium christianorum et gentilium <SG670, p. 314a> et³¹² veraciter credentium et infidelium atque hereticorum vera et non falsa discretio³¹³ habeatur, unde scriptum est: Quae pars³¹⁴ Christi ad Belial³¹⁵ aut quae pars³¹⁶ fidei³¹⁷ cum infidele^{318 319}? Quae autem participatio iustitiae cum iniquitate? Et iterum: <I83, f. 155ra> Nolite iugum ducere cum infidelibus.

De cetero, fratres, videte³²⁰, ne quis vos decipiat inanibus verbis neque per philosophiam³²¹ et inanem³²² fallaciam secundum <O93, f. 33va> traditionem³²³ hominum, secundum elementa mundi et non secundum Christum, quia in ipso habitat³²⁴ omnis plenitudo divinitatis corporaliter³²⁵, et estis in illo repleti, qui est caput <VD38, f. 147rb> omnis principatus³²⁶ et potestatis³²⁷, in quo et circumcisi^{328 329} estis circumcissione^{330 331} non manufacta in exspoliatione^{332 333} corporis carnis³³⁴, in circumcissione Christi, consepulti ei³³⁵ in baptismo, in quo et resurrexistis³³⁶ per fidem operationis dei, qui suscitavit illum a mortuis et vos, cum mortui essetis in delictis³³⁷ et³³⁸ praeputium³³⁹ carnis vestrae, convivificavit³⁴⁰ cum illo, donans vobis omnia delicta, delens, quod adversus³⁴¹ nos erat in³⁴² cyrographum³⁴³ decretis^{344 345}, quod erat <SG670, p. 314b> contrarium nobis, et ipsum tulit de medio affigens illud cruci, exspolians³⁴⁶ principatus et potestates³⁴⁷, traduxit confidenter, palam triumphans³⁴⁸ illos in semetipso. Nemo ergo vos iudicet in cibo <I83, f. 155rb> et in potu aut in parte diei festi³⁴⁹ aut neomeniae³⁵⁰ aut sabbatorum, quae sunt umbra futurorum, corpus³⁵¹ autem Christi. Nemo vos seducat volens in humilitate et religione^{352 353} angelorum, quae non vidit, ambulans frustra³⁵⁴ inflatus³⁵⁵ sensu³⁵⁶ carnis suae et non tenens caput³⁵⁷, ex quo totum corpus³⁵⁸ per nexum³⁵⁹ et³⁶⁰ coniunctionem³⁶¹ subministratum et constructum <VD38, f. 147va> crescit in augmentum dei.

Si mortui estis cum Christo ab elementis³⁶² huius mundi, quid³⁶³ adhuc³⁶⁴ tamquam viventes in mundo³⁶⁵ decernitis^{366 367}? Ne³⁶⁸ tetigeritis neque gustaveritis neque contrectaveritis, quae sunt omnia in³⁶⁹ interitu³⁷⁰ ipso usu secundum praecepta et doctrinas hominum, quae sunt rationem quidem <V630, f. 73rb> habentia sapientiae in³⁷¹ superstitione^{372 373} et humilitate³⁷⁴, et ad³⁷⁵ non parcendum corpori, non in honore³⁷⁶ aliquo ad saturitatem <SG670, p. 315a> carnis. Igitur, si³⁷⁷ consurrexistis³⁷⁸ cum Christo, quae sursum sunt, quaerite, ubi Christus est in dextera³⁷⁹ dei sedens, quae sursum sunt, <N442, f. 71vb> <I83, f. 155va> sapite, non quae super terram. Mortui enim estis, et vita vestra abscondita est cum Christo in deo. Cum Christus apparuerit vita vestra, tunc et vos apparebitis cum ipso³⁸⁰ in gloria. Mortificate^{381 382} ergo membra³⁸³ vestra, quae sunt super terram, fornicationem, immundiciam, libidinem, concupiscentiam malam³⁸⁴ et avaritiam, quae est simulacrorum servitus, propter quae venit ira dei super³⁸⁵ filios incredulitatis. In quibus et vos ambulastis aliquando cum viveretis³⁸⁶ in illis. Nunc autem deponite et³⁸⁷ vos omnia³⁸⁸, iram, indignationem, maliciam, <VD38, f. 147vb> blasphemiam³⁸⁹, turpem³⁹⁰ sermonem de ore vestro³⁹¹. Nolite mentiri³⁹² invicem, exspoliantes³⁹³ vos veterem³⁹⁴ hominem cum actibus eius et induentes novum eum³⁹⁵, qui renovatur in agnitionem^{396 397} secundum imaginem eius, qui creavit eum, ubi non³⁹⁸ est gentilis³⁹⁹ et Iudaeus⁴⁰⁰, circumcisio^{401 402} et praeputium, barbarus et Scytha⁴⁰³, servus et liber, sed omnia <I83, f. 155vb> et in omnibus Christus. Induite ergo <SG670, p. 315b> vos, sicut electi dei, sancti et dilecti, viscera misericordiae, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam, supportantes invicem et donantes vobismetipsis, si quis adversus⁴⁰⁴ aliquem habet querelam. Sicut et Christus donavit vobis, ita et vos, super omnia autem haec caritatem habentes⁴⁰⁵, quod est vinculum perfectionis. Et pax Christi vigeat in cordibus vestris, in qua et⁴⁰⁶ vocati estis in uno corpore, et grati⁴⁰⁷ estote. Verbum dei habitet in vobis abundanter in omni sapientia, docentes et commonentes vosmetipsos⁴⁰⁸ psalmis, hymnis, <P9629, f. 47v> canticis spiritualibus in gratia cantantes in cordibus vestris deo⁴⁰⁹. Omne, quodcumque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine domini nostri Iesu Christi⁴¹⁰, gratias⁴¹¹ <VD38, f. 148ra> agentes⁴¹² deo⁴¹³ et patri per ipsum. Vos⁴¹⁴, carissimi, nolite deficere beneficientes. Quod si aliquis fuerit, qui non oboedierit <I83, f. 156ra> verbis apostolicis, hunc notate⁴¹⁵ et non commisceamini cum illo, <SG670, p. 316a> ut⁴¹⁶ confundatur⁴¹⁷. Et nolite⁴¹⁸ qua⁴¹⁹ <V630, f. 73va> si inimicum^{420 421} aestimare, sed corripite ut fratrem. Deus autem pacis det vobis idipsum sapere in alterutrum et in omnes, et ipse sit semper vobiscum in omni loco. Amen⁴²².

Data Kal. Mart. Volusiano et Rufino vv. cc. cons. ⁴²³ EXPLICIT ⁴²⁴.

O93, f. 33vb; N442, f. 72rb; V630, f. 73va; I83, f. 156ra; VD38, f. 147va; P9629, f. 47v; SG670, p. 316a

1 INCIPIUNT DECRETA] EPISTOLA SG670

2 Dilectissimis *korr. aus* Dilectissimi P9629
3 meliadis P9629
4 Apostolico *korr. aus* Apostolici P9629; apostoli SG670
5 vero SG670
6 praecepta I83; precepta *korr. aus* preapta SG670
7 *am Rande* Scandalum repraehensione VD38
8 custodiat V630; custodiat *korr. aus* custodit SG670
9 detrectat *korr. aus* detretat V630
10 quam I83
11 contristant VD38
12 dominicus *korr. aus* domicus N442
13 evangelio sermo *korr. aus* evangelio SG670
14 *am Rande* Necesse sit expediat VD38
15 pēna *korr. aus* pēnea V630
16 Quapropter ista *korr. aus* Quapropter P9629
17 *am Rande* Consideranda VD38
18 vallenda VD38
19 temporalibus *korr. aus* tempolalibus P9629
20 aeterna et pro caducis mansura et pro parvissimis temporibus *fehlt* V630
21 *am Rande* vans transitorii VD38
22 mansura *korr. aus* mensura O93
23 temporalibus VD38
24 *am Rande* Iratus indignatus VD38
25 alterium P9629
26 portet *korr. aus* portat V630
27 *am Rande* Condemnare alterum de occultis remere VD38
28 *am Rande* Lesionem VD38
29 diligent N442
30 caritate *korr. aus* castitate SG670
31 suspicionis *korr. aus* suspitaonis SG670
32 *am Rande* plenam caritatem VD38
33 caritativae I83
34 proferte *korr. aus* proferii SG670
35 *am Rande* Iudicium VD38
36 quod *korr. aus* quo I83
37 facere nolite] nolite facere N442
38 semper sermonis domini] sermonis domini semper V630; P9629
39 sermonis *korr. aus* sermones V630; sermones I83
40 et SG670
41 iudicabimini SG670
42 nolite condemnare, ut non condemnemini *fehlt* V630
43 ut *korr. aus* et P9629; et SG670
44 condemnabimini SG670
45 *am Rande* Quod episcopi non debeant iudicari nec condemnari absque auctoritate sedis romanę V630; *am Rande* Episcopos non iudicandos absque auctoritate romane sedis P9629; *am Rande* Quod non sint episcopi condemnandi sine apostolica presentia I83
46 Episcopos *fehlt* VD38
47 *am Rande* specialem legem VD38
48 servari *korr. aus* servare SG670
49 *am Rande* ininterruptum VD38
50 illaesum manet] illi manet *korr. aus* ille remanet SG670
51 ergo *fehlt* SG670
52 quos *korr. aus* quas SG670
53 dominus] dominus tamquam I83; SG670
54 reservabit I83; SG670
55 *am Rande* Clavem geranti hoc est portanti VD38
56 solummodo *korr. aus* modo V630
57 *am Rande* In hereditate habendum VD38
58 *am Rande* Divisione VD38
59 *am Rande* Equalis similis VD38

60 tamen Petro] petro tamen SG670
61 am Rande precelleret praeeset VD38
62 eorumque korr. aus eorumque VD38; eorumque korr. aus eorum SG670
63 que korr. aus queque SG670
64 querelam korr. aus quelam VD38
65 venirent korr. aus veniret P9629
66 am Rande Ordinaret VD38
67 ordinatione taliter ordinatum esse] ordinatione actum korr. aus ordinatione SG670
68 est I83
69 posteriorum] posteri eorum N442; VD38; posteriorum korr. aus posteriorum V630; posteriorum korr. aus posteriores SG670
70 am Rande Maiorum VD38
71 beatis P9629
72 apostolorum petri korr. aus apostolorum SG670
73 am Rande Concurrerent VD38
74 confluerent korr. aus conflueret P9629
75 am Rande Doctrinarum VD38
76 am Rande Aliquando VD38
77 am Rande Dissentirent VD38
78 am Rande Si quis episcopus se viderit pregravari sicut semper fuit consuetudo sedem appellet romanam V630
79 am Rande Valde affligi VD38
80 praegavari P9629
81 am Rande valde utilis I83
82 voluntarie korr. aus voluntari SG670
83 dederit fehlt N442; I83
84 am Rande Tribuemus VD38
85 feremus V630; P9629; VD38; SG670
86 am Rande Increpetur VD38
87 obgurgetur korr. aus obgurgitur P9629
88 quoniam V630
89 nostra P9629
90 communionis I83; SG670
91 obgurgatio P9629
92 iuxta korr. aus iusta SG670
93 magis fehlt V630
94 consolemini korr. aus consoletis SG670
95 abundanciori korr. aus abunciori I83
96 agustia VD38
97 Propter korr. aus Prop N442
98 ait ipse] ipse ait V630
99 am Rande Claudimus VD38
100 non humanis] humanis non I83
101 divinis korr. aus humanis VD38
102 esse fehlt I83
103 est fehlt V630
104 vivens VD38
105 ne I83; Nec korr. aus Ne SG670
106 interlinear in suspitionem SG670
107 suspitionem korr. aus supitionem P9629; suspectionem N442; susceptionem
108 aut korr. aus ut SG670
109 falso VD38
110 loquatur korr. aus loquitur V630; loquat VD38
111 am Rande Decipere VD38
112 fidelem korr. aus fidelem fidelem SG670
113 cordis sui fehlt V630
114 tehsauro P9629
115 iudicant korr. aus iudicat SG670
116 iudicant vos korr. aus iudicantes P9629
117 servos] servos suos korr. aus servos SG670
118 am Rande Despeccione VD38

119 et *fehlt* I83
120 impii] impii non sic I83
121 proicit V630; I83; VD38; SG670
122 iter *korr. aus* it N442
123 perit I83
124 turbate *korr. aus* turbati V630
125 *am Rande* Meditabantur VD38
126 meditabantur I83
127 inania *korr. aus* in ea P9629
128 tractabant I83
129 ridebit] ridebit et I83; deridebit SG670
130 *am Rande* Exprobrabit VD38
131 Tunc loquetur ad eos in ira sua et in furore suo conturbabit eos *fehlt* SG670
132 furore *korr. aus* fure V630
133 conturbavit V630
134 adversus I83; SG670
135 eius V630
136 veniret I83
137 et SG670
138 oris eius *korr. aus* eius N442
139 *am Rande* Fraus VD38
140 *am Rande* Proiciet VD38
141 domine *korr. aus* D SG670
142 sicut V630; P9629
143 dei V630
144 *am Rande* Iudicium dei ideo abyssus multa dicitur quia comprahendi non potest sicut nec abyssus VD38
145 iudicium tuum] iudicia tua V630
146 *am Rande* Flumine VD38
147 potabis *korr. aus* portabis SG670
148 vitae] vite et VD38
149 videbimus *korr. aus* videbis SG670
150 *am Rande* Adduc tribue VD38
151 Non V630; P9629
152 *am Rande* Incessus VD38
153 *am Rande* Opus VD38
154 *am Rande* Conturbet VD38
155 et non] nec SG670
156 *am Rande* Contenciones pugne VD38
157 gurgia P9629
158 discordia V630; P9629; discordiae N442; VD38; SG670
159 sunt VD38
160 mandantes *korr. aus* mandatis P9629
161 iohannes *korr. aus* dominus SG670
162 *am Rande* Conturbetis VD38
163 *am Rande* Falsam accusationem VD38
164 calumnia V630
165 contenti *korr. aus* conteti P9629
166 estote *korr. aus* stote SG670
167 *am Rande* Anonis expensis VD38
168 interim *korr. aus* interdum SG670
169 *am Rande* Necessse habueritis VD38
170 indigeritis O93; P9629; indigueritis *korr. aus* indigeritis N442; SG670
171 vice a] vita N442; V630; SG670
172 vestra VD38
173 *am Rande* Socium VD38
174 comitem VD38
175 mittentur *korr. aus* mittetur SG670
176 *am Rande* Utrum maius sit sacramentum manus impositio episcoporum aut babtismus V630; *am Rande* De manus inpositione episcoporum P9629; *am Rande* Utrum sit maius sacramentum impositio manus episcoporum quam baptismum I83

177 his vero *korr. aus* his SG670
178 recitastis I83; SG670
179 vos *korr. aus* vo P9629
180 *am Rande* Doceri instrui VD38
181 es P9629
182 magis VD38
183 scitote *korr. aus* stote P9629
184 manum P9629
185 esset I83
186 id est *korr. aus* Idus P9629
187 *am Rande* Episcopis VD38
188 *am Rande* Sacerdotibus VD38
189 *am Rande* Honore VD38
190 *am Rande* Colendum VD38
191 et tenendum *fehlt* N442
192 *am Rande* DE DUOBUS SACRAMENTIS BAPTISMO SCILICET ET MANUS IMPOSICIONE VD38
193 morte praeviente nullatenus possint segregari, et unum sine altero rite *korr. aus* morte I83
194 sine *korr. aus* si V630
195 morte] morte salvare V630; P9629
196 ait VD38
197 divitias] divitias eius *korr. aus* divitias SG670
198 in *fehlt* V630
199 *am Rande* Neofitus dicitur novellus hoc est qui recente tempore baptizatus est VD38
200 tunc spiritus sancti] spiritus sancti tunc I83
201 populos V630
202 *am Rande* De pabtisma et confirmatione P9629
203 quia *korr. aus* quia ut V630
204 confirmatio et *korr. aus* confirmatio O93
205 et *fehlt* V630; ei *korr. aus* et SG670
206 regeneratus V630; renatus *korr. aus* regnaturus SG670
207 regnaturus in Christo] in christo regnaturus I83
208 conferre *korr. aus* confirmare SG670
209 cogitat N442
210 Quid *korr. aus* Quod V630; Quod P9629
211 ministerum P9629; mysterium VD38
212 confirmantis *korr. aus* conformantis SG670
213 quantum *korr. aus* quantis P9629
214 adiectione *korr. aus* adiectio P9629
215 *am Rande* Necessarium habemus VD38
216 exegit O93; I83; eget SG670
217 quecumque P9629
218 numero N442
219 *am Rande* Congruentibus aptis VD38
220 pugnaturum P9629; SG670; pugnaturum *korr. aus* pugnaturam I83; pugnatozem VD38
221 *am Rande* Defensio tuitio VD38
222 munitio *korr. aus* minutio SG670
223 Dedistis *korr. aus* Dedisti SG670
224 militem da ei] militi dei SG670
225 da ei] dedi VD38
226 ei *fehlt* N442; I83
227 *am Rande* Adiutoria VD38
228 adiumentum V630; SG670
229 magnam *korr. aus* magnum SG670
230 studeat et *korr. aus* studeat O93
231 tuturarem P9629
232 *am Rande* Advocatus consolator VD38
233 generatis VD38
234 vanum *korr. aus* vano SG670
235 vigilant *korr. aus* vigilat VD38
236 lapsu *korr. aus* lapsum V630

237 fontem] fontem ut *korr. aus* fontem SG670
238 *interlinear* at SG670
239 tribuit ad *korr. aus* tribuit V630
240 infirmationis] in confirmatione V630; P9629; SG670
241 Qui VD38
242 hunc *korr. aus* huc N442
243 hunc mundum] hoc mundo *korr. aus* huc mundum SG670
244 victuris V630; P9629; I83; VD38; SG670
245 invisibiles *korr. aus* visibiles O93
246 *am Rande* Adversarios demones VD38
247 *am Rande* Ambulandum VD38
248 *am Rande* Quid baptismum quid manus imposicio faciat I83
249 generamur VD38
250 *am Rande* Purgamur luamur VD38
251 abludimus P9629
252 *am Rande* Confirmamur VD38
253 renovamur SG670
254 *am Rande* renovacionis VD38
255 *am Rande* Dona VD38
256 victuris *korr. aus* victoris V630; victoris P9629
257 necessaria sunt *korr. aus* neccsaria N442
258 Regenerationis I83
259 *am Rande* Animas subaudiendum VD38
260 *am Rande* Munit VD38
261 instruit] instruit ad V630; P9629; SG670
262 *am Rande* certamina VD38
263 servandos VD38
264 *am Rande* Sine macula peccati VD38
265 confirmante I83
266 quia V630; P9629; SG670
267 iam, *fehlt* V630
268 profuerit *korr. aus* profue P9629
269 eius O93; I83
270 inquit vobis] vobis inquit I83
271 veritatem *korr. aus* verita I83
272 *am Rande* Aspergitur tribuit VD38
273 cor fidele] tunc fides SG670
274 a O93; VD38
275 substantiam I83
276 *am Rande* Asmplificatur VD38
277 descensionem *korr. aus* discensionem P9629; dispensationem SG670
278 *am Rande* Timore concuciuntur VD38
279 martirum I83
280 *am Rande* Dispectu VD38
281 haec per *korr. aus* haec V630
282 redimimur *korr. aus* redimur V630; credimus I83; SG670; reddimus VD38
283 illuminatur I83
284 *am Rande* perficimur VD38
285 illa O93; P9629; I83
286 voce O93; P9629; I83
287 audire *korr. aus* adire O93
288 possimus *korr. aus* possumus I83
289 dabo tibi] tibi dabo I83
290 qua SG670
291 igredieris *korr. aus* ingredieris SG670
292 ingredieris. De spiritu sancto accipimus, ut spiritales efficiamur, quia animalis] ingredieris. De spiritu sancto accepimus, ut spiritales efficiamur, quia animalis *korr. aus* ingredieris P9629
293 accepimus I83; VD38; SG670
294 *am Rande* Animalis VD38
295 accepimus P9629; I83; VD38; SG670

296 sapiemus, *interlinear* a SG670
297 iniuste I83
298 luxoriae P9629
299 ac *korr. aus* a P9629
300 ac diversis] adversus I83
301 *am Rande* Carnis delectacionibus VD38
302 lecebris I83
303 *am Rande* Turpibus VD38
304 indigensque I83; indigenisque SG670
305 accepimus I83; VD38; SG670
306 amorem V630
307 amore I83
308 ad *korr. aus* a SG670
309 *am Rande* Dominico et V feria non ieiunandum P9629; *am Rande* De ieiunia dominicae et quintae feriae I83
310 *interlinear* autem SG670
311 diei *korr. aus* die V630
312 et *fehlt* I83
313 *am Rande* Divisio VD38
314 pras P9629
315 Belial aut quae pars fideli cum infidele] belial aut quae pars fideli cum infideli *korr. aus* belial SG670
316 pras P9629
317 fidelium V630
318 infideli VD38
319 infidele? Quae autem participatio iustitiae cum iniquitate *korr. aus* infidele I83
320 vite VD38
321 *am Rande* Amorem sapientie carnalis VD38
322 inanam V630
323 tradicionum P9629
324 inhabitat V630; SG670
325 *am Rande* Veraciter quia christus est verus est perfectus deus et homo VD38
326 pricipatus N442
327 potestatis *korr. aus* potestates V630
328 circumcisi estis *fehlt* I83; VD38
329 circumcisi estis circumcisione *korr. aus* circumcisio SG670
330 circumcisionem P9629; circumcisio VD38
331 circumcisione non manufacta in expoliatione corporis carnis, in circumcisione Christi *korr. aus* circumcisione O93
332 *am Rande* Expurgationem VD38
333 expoliationem VD38
334 carni I83
335 ei in baptismo] in baptismo ei V630
336 resurrexisti I83
337 dilectis P9629
338 ut I83
339 *am Rande* Sorditate inquinamento VD38
340 convivicavit *korr. aus* convificavit I83
341 aversus O93; adversum V630; P9629
342 in *fehlt* V630; P9629; I83; VD38; SG670
343 *am Rande* Originale peccatum per quod primus homo tam quam per scripturam manus se diabolo subiugavit VD38
344 *am Rande* Quia primus homo magis decrevit consentire diabolo quam oboedire deo VD38
345 decreti *korr. aus* decretis V630; decreti VD38; SG670
346 exspolians] espolians O93; et spolians I83
347 *am Rande* principatus et potestates demones appellat quos tunc expolliavit cum homines ab eorum iugo liberavit VD38
348 *am Rande* nota triumphans illos SG670
349 festi *korr. aus* feste SG670
350 *am Rande* Novae lunae VD38
351 *am Rande* veritas VD38

352 *am Rande Cultu VD38*
353 *religiome O93; regione P9629; religione korr. aus religionem SG670*
354 *am Rande In vanu inaniter VD38*
355 *inflatus] inflatu I83*
356 *sensu korr. aus sensus V630*
357 *am Rande christum VD38*
358 *am Rande Societas ecclesie VD38*
359 *am Rande Conligacione VD38*
360 *et korr. aus ex SG670*
361 *coniunctione O93; P9629; N442; I83; SG670*
362 *elementis korr. aus ementis SG670*
363 *qui I83*
364 *adhuc fehlt SG670*
365 *mundo korr. aus mun SG670*
366 *am Rande Iudicatis VD38*
367 *discernitis N442; I83; SG670*
368 *neque SG670*
369 *in fehlt N442*
370 *interitum VD38*
371 *in fehlt V630*
372 *am Rande Superficionem institutio contrarię christianę doctrineę VD38*
373 *superstitionem VD38*
374 *humilitate korr. aus huminitate SG670*
375 *ad non] non ad V630*
376 *honore korr. aus hono N442*
377 *sicut VD38*
378 *consurrexistis cum korr. aus consurrexistis VD38*
379 *dexteram P9629; I83*
380 *christo VD38*
381 *Mortificate korr. aus Morficate VD38*
382 *Mortificate ergo korr. aus Mortificate I83*
383 *am Rande Peccata quae ideo membra vocantur quia sicut membra ita diliguntur VD38*
384 *mala P9629*
385 *in V630*
386 *viveretis korr. aus viveritis V630*
387 *et fehlt V630*
388 *omnem SG670*
389 *blasphemiam korr. aus blaphemiam VD38*
390 *am Rande Turpis sermo est qui non legitur in sacris scripturis VD38*
391 *vestro] vestro Et VD38; vestro] vestro ne emiseritis korr. aus vestro SG670*
392 *mentiri] mentiri in SG670*
393 *expoliantes vos korr. aus expoliantes SG670*
394 *vetere VD38*
395 *eius P9629*
396 *agnitione SG670*
397 *agnitionem secundum imaginem korr. aus agnitionem O93*
398 *non est korr. aus non I83*
399 *gentilis korr. aus gentiles I83*
400 *iudaeus korr. aus iudaeos I83*
401 *circumcisio korr. aus circumcisio P9629*
402 *circumcisio et praeputium korr. aus circumcisio SG670*
403 *am Rande Scita gens est in aliquilonali parte sub yperboreis montibus habitans que erius fuit et sapiens et mitis postea facta est stulta et crudelis et ad tantam dementiam pervenit ut carnem humanam manducet et sanguinem bibat VD38*
404 *adversum SG670*
405 *habete VD38*
406 *et fehlt VD38*
407 *am Rande perfecti apti VD38*
408 *vosmetipsos] vosmetipsos in I83; SG670*
409 *domino I83; SG670*

- [410](#) Christi] christi facite *N442*
[411](#) *am Rande* laudes *VD38*
[412](#) *am Rande* Dicentes *VD38*
[413](#) deo *fehlt* *VD38*
[414](#) Vos] Vos autem *I83*
[415](#) *am Rande* Designate *VD38*
[416](#) ut *korr. aus* ut non *SG670*
[417](#) *am Rande* Erubescat *VD38*
[418](#) nolite quasi *korr. aus* nolite *SG670*
[419](#) inimicum *korr. aus* inimicum *I83*
[420](#) *am Rande* Deputare *VD38*
[421](#) existimare *VD38*
[422](#) Amen *fehlt* *SG670*
[423](#) EXPLICIT *fehlt* *N442; I83*
[424](#) EXPLICIT *fehlt* *P9629; SG670*